

Til: UHR Bibliotek

Fra: UHR Biblioteks Arbeidsgruppe statistikk

Dato: 181120

Rapport fra UHR Biblioteks arbeidsgruppe for statistikk

Bakgrunn

Alle uh-bibliotek rapporterer hvert år tall inn til Nasjonalbiblioteket (NB) via den årlige fag- og forskningsbibliotekstatistikken. NB kontrollerer tallene i samarbeid med en koordineringsgruppe og publiserer deretter rådataene på sine nettsider. NB leverer også tall til Norsk senter for forskningsdata (NSD) slik at de kan utarbeide og publisere tre nasjonale biblioteksindikatorer i Database for statistikk om høgre utdanning (DBH).

UHR Bibliotek har to representanter i koordineringsgruppen til NB. Gruppen har som oppgave å evaluere årets rapportering og vurdere endringer i rapporteringsskjema og veiledningstekster. I gruppen sitter i tillegg til NB og UHRBs representanter, personer fra Unit, SSB og fagbibliotekene.

Gjennom arbeidet i koordineringsgruppen har UHRBs representanter i gruppen avdekket flere utfordringer knyttet til rapportering og publisering av statistikken, til forankringen mot uh-sektoren og til sektorens behov for statistikk.

På bakgrunn av dette ble bekymringene meldt inn til UHR Biblioteks arbeidsutvalg. Saken ble tatt opp på enhetsmøtet i UHR B 25.november 2019.

I mars 2020 oppnevnte UHR Biblioteks arbeidsutvalg en arbeidsgruppe for å se nærmere på dette.

Gruppen besto av:

Sølvi Karlsen, NTNU (sitter i NBs koordineringsgruppe)

Anne C. Woje, Nord Universitet

Bente Svendsen, Handelshøyskolen BI (leder) (sitter i NBs koordineringsgruppe)

Anbefaling fra arbeidsgruppen

For å sikre at den årlige statistikken skal være relevant, troverdig og ha signifikans er det viktig med kvalitet og kvalitetssikring i alle ledd; fra tallene tas ut fra systemleverandører – via kvaliteten på selve innrapporteringen - til kontroll og publisering av ferdig rapporterte tall. Hovedfokuset bør være på kvalitetssikring og ikke tasting. Rapporteringsskjemaet bør derfor være forhåndsutfylt så langt det lar seg gjøre.

Tall kan være av stor interesse på lokalt plan, men være uegnet for nasjonal sammenligning.

I dag benyttes rapporteringsskjemaet også av fagbibliotek. Disse har litt andre behov enn uh-bibliotekene. Å benytte det samme skjemaet har vist seg å føre med seg en del misforståelser og komplikasjoner. Det bør vurderes et eget skjema for uh-bibliotek.

Det er behov for kompetanseheving i bibliotekene – både på hvordan hente ut f.eks brukstall, til en forståelse for statistikk og hvordan bruke denne på generell basis.

Arbeidsgruppen anbefaler følgende:

- Det må tas en full revidering av hva som skal samles inn på nasjonalt nivå
- Det bør utarbeides et eget skjema kun for uh-bibliotekene.
- Rapporteringsskjemaet bør være forhåndsutfyllt med tall der dette er mulig.
- Det må inngås et samarbeid med Unit, knyttet til kriteriene for uthenting av tall fra aktuelle systemer
- Veiledningstekstene bør være utvetydige
- Det bør etableres et tilbud om kompetanseheving innen statistikk for uh-bibliotekene
- En publiseringsløsning må på plass. Denne må være så fleksibel at man enkelt kan hente ut både tidsserier over tid, sammenligne institusjoner og definere egne rapporter
- Det bør utredes om man skal rapportere til NSD istedenfor Nasjonalbiblioteket

Mandat

Arbeidsgruppen fikk følgende mandat:

UHR-Bibliotek diskuterte på sitt enhetsmøte 25. november 2019 behovet for god styringsstatistikk for UH-bibliotekene, og hvordan vi best kan innhente grunnlaget for slik statistikk fremover.

UHR-Bibliotek sitt arbeidsutvalg ønsker å sette ned en arbeidsgruppe som får i mandat å vurdere

- *hvilke data vi har behov for å samle inn fra UH-bibliotekene*
- *hvilke krav vi har til datagrunnlaget for statistikken*
- *hvordan vi på best mulig måte samle inn data og hvem skal UH-bibliotekene levere til*
- *hvordan innsamlet data skal evalueres og hvordan statistikk kan formidles tilbake til UH-bibliotekene på en hensiktsmessig måte*
- *hvilke spørsmål arbeidsgruppen selv kan ta stilling til, og hvilke beslutninger som bør forankres bredere i UHR-bibliotek*

Arbeidsgruppen drøfter problemstillinger med UHR-Biblioteks arbeidsutvalg underveis i arbeidet.

Arbeidsgruppen fremmer endelig forslag til UHR-Biblioteks arbeidsutvalg, som gir sine anbefalinger til enheten til drøfting og endelig vedtak på enhetsmøtet 25. november 2020.

Erfaringer fra Koordineringsgruppens representanter

Representantene har gjennom flere år erfart at tall som skal rapporteres til FFB-statistikken er av ujevn kvalitet, ikke lenger relevant og vanskelig sammenlignbar. Kontroll- og evalueringsarbeidet av rapporteringsskjema og innleverte data har vært utfordrende, representantene har flere ganger måttet etterlyse både møtepunkter og evalueringsgrunnlag. Rådatafiler har kommet så sent at representantene har fått svært kort tid til å gjennomføre en faktisk kvalitetssikring. Vi har også flere ganger blitt kontaktet av NSD som heller ikke har mottatt rådatafiler for utarbeidelse og publisering av indikatorer.

Det har vært tilfeller av feilrapportering på grunn av tastefeil, og behovet for automatisert utfylling er blitt tydeligere.

Det har også vært etterlyst en effektiv og brukervennlig publiseringsplattform, men denne har foreløpig ikke kommet på plass. Institusjonene ønsker/har behov for å kunne sammenligne mer enn

nasjonale indikatorer og dette er vanskelig slik dataene publiseres i dag – kun som en rådatafil på NBs nettside.

På bakgrunn av disse erfaringene valgte arbeidsgruppen å gjennomføre en spørreundersøkelse hos medlemsinstitusjonene. I tillegg ble det gjennomført intervjuer med sentrale aktører i statistikkarbeidet.

Arbeidsgruppens rapport

Arbeidsgruppen har valgt å dele inn rapporten ut fra punktene i mandatet.

1. Hvilke data har vi behov for å samle inn fra UH-bibliotekene?

Arbeidsgruppen gjennomførte sommeren 2020 en spørreundersøkelse blant medlemsbibliotekene. Fullstendig rapport ligger som vedlegg 1

Undersøkelsen ble sendt til 32 institusjoner. 23 institusjoner svarte. Et stort universitetsbibliotek hadde ikke anledning til å svare. Et annet universitetsbibliotek har levert svar kun på første halvdel av undersøkelsen.

Viktigste funn fra undersøkelsen

(%-sats i parentes er andel av de som svarte)

Viktigste tall fra bibliotekets drift:

- Bruk av digitale og fysiske samlinger (70%)

Tall fra bibliotekets drift som leveres til institusjonens toppledelse:

- Regnskapstall/økonomistatus (30%)
- Fysiske utlån/innlån (30%)

Viktige tall det er vanskelig å finne:

- Bibliotekets betydning for studiekvalitet
- ROI (return of investment)
- Tilfredshet/omdømme
- Statistikk på veiledning og undervisning
- Mer detaljert statistikk på innhold og bruk av vitenarkiv

Nasjonale biblioteksindikatorer:

74% sier de bruker disse, 22% sier de ikke gjør det. 11 bibliotek sier det er ønske om flere indikatorer.

Eksempel på mulige nye:

- Skille mellom egne brukeres behov for kjøpte kilder og eksterne bruk av åpne kilder,
- Litteraturkostnader pr UFF/publiseringspoeng/studiepoeng/årsverk bibliotekansatte

Open access:

87% mener det er ønskelig å rapportere på bruk av open access. 78% ønsker å rapportere på bruk av eget institusjonsarkiv. 61% mener bruken av institusjonelle arkiv bør telles med i den nasjonale indikatoren Bruk av informasjonsressurser

Hvilke statistikkfelt er viktig å fortsatt rapportere til en nasjonal statistikk:

- *Samlinger:* Bestand (74%), Løpende abonnement (70%) og Antall databaser (65%)
- *Bibliotekbruk:* Fjernlån/innlån (96%), Bruk elektroniske ressurser (96%), Utlån (91%) og Undervisning/veiledning (74%)
- *Infrastruktur:* Primærmålgruppe (87%), Bemanning (83%) og Åpningstider (65%)
- *Økonomi:* Utgifter til informasjonsressurser /samlinger (96%)

Bruksstatistikk – verktøy:

16 institusjoner rapporterer at de henter bruksstatistikk for elektroniske ressurser både fra Alma og fra leverandører. 4 institusjoner bruker kun tall direkte fra leverandør eller annet statistisk verktøy. 3 bibliotek har ikke svart på dette. Bruksstatistikken medfører mye manuelt arbeid og er tidkrevende for institusjonene.

Er det noen nye områder dere ønsker med i den nasjonale rapporteringen?

Flere nye områder er meldt inn via spørreundersøkelsen. Dette bør tas videre i en revisjon av skjemaet.

2. Hvilke krav har vi til datagrunnlaget for statistikken?

Datagrunnlaget har vært en gjentagende sak i Koordineringsgruppen. Vi har sett at det er flere utfordringer:

- Alle tall som samles inn på nasjonalt plan må ha høy kvalitet, være relevante og troverdige
- Tallene må være sammenlignbare. Det krever at de rapporteres etter entydige og identiske kriterier.
- Man bør unngå å rapportere tall som samles inn manuelt
- Er det fare for at det ligger store feilkilder i tallene, så bør de ikke rapporteres
- Tall som hentes ut fra Alma bør fortrinnsvis hentes ut uten endringer. Vi må sikre at de er beregnet utfra så like kriterier som mulig. Det vil i enkelte tilfeller være behov for å justere tallene, spesielt der man ikke får fullstendige tall fra Alma, men har manuelle løsninger i tillegg.
- Alle tall publiseres på aggregert nivå i SSBs statistikkportal. Dette krever at tallene er representative.

Samtale med SSB

Vi gjennomførte en samtale med SSB der vi bl.a. drøftet hvilke kriterier som må være på plass for at tallene skal være signifikante. Fra SSB møtte Elisabeth Haraldsrud og Hilde Frydenberg. De er generelt enige i disse punktene og påpeker spesielt at manuell registrering av tall er en mulig kilde til feilrapporteringer. De var også opptatt av representativitet, og mente det ikke nødvendigvis krevde 100% deltagelse for å være dekkende for helhetsbildet. Representanter for SSB sitter også i NBs koordineringsgruppe, og er derfor kjent med de utfordringene vi jobber med.

3 og 4. Hvordan kan man best mulig samle inn data og hvem skal UH-bibliotekene levere til? Hvordan skal innsamlet materiale evalueres og hvordan skal statistikken formidles tilbake til UH-bibliotekene?

Historisk sett er det Nasjonalbiblioteket og de tidligere direktorater som har hatt ansvaret for å samle inn fagbibliotekstatistikken. Øvrige tall fra sektorens institusjoner rapporteres til NSD.

I dag rapporteres det på et nettskjema på NBs nettsider. Dette er videreutviklet de siste årene og har nå innebygget veiledningstekster og kontrollfunksjoner mot tidligere års rapportering.

- Skjemaet bør i størst mulig grad være forhåndsutfylt med data som er hentet fra fellessystemer i sektoren, alternativt fra fjorårets rapportering. Institusjonene må deretter kvalitetssikre og eventuelt justere dataene før rapportering.
- Rapporteringsskjemaet må ha kontrollmekanismer innebygget, slik at store avvik avdekkes eller forklares.
- Statistikk fra uh-bibliotek må samles inn av et organ som har statistikkfaglig kompetanse og som har eller kan tilby administrativ oppfølging av rapporteringen.
- De innsamlede tallene må kvalitetssikres av personer med relevant kompetanse og med god innsikt i sektoren. Her må institusjonene involveres, da det er de som har den detaljerte kunnskapen rundt dette.
- Statistikken må publiseres i en brukervennlig løsning slik at institusjonene selv kan definere egne rapporter og sammenligne seg med andre institusjoner.

Det ble gjennomført samtaler både med Nasjonalbiblioteket og med NSD (DBH). I tillegg ble spørsmål om innsamling av statistikk også tatt opp i møtet med SSB.

Samtale med Nasjonalbiblioteket

Fra NB deltok Svein Arne Tinnesand, Jannicke Wold Rød og Erlend Ra.

NB definerer sitt oppdrag slik: «å samle inn all statistikk på bibliotekområdet». Dette står nedfelt både i den gamle og den nåværende bibliotekstrategien. De mener derfor at dette arbeidet ikke kan overlates til andre.

De er enige i at det er på tide med ny revisjon hva som skal rapporteres og har forståelse for at det kan være aktuelt å skille ut uh-bibliotekenes rapportering i et eget skjema. I dag rapporterer uh-bibliotek og fagbibliotek i samme skjema.

De er opptatt av å holde på de historiske linjene og vil gjerne opprettholde rapportering av f.eks. besøkstall. Statistikken brukes i dag først og fremst av forskere og studenter og danner f.eks. ikke lenger grunnlaget for bibliotekvederlaget slik den gjorde tidligere. NB mener imidlertid at statistikken er en nødvendig del av grunnlaget for å få utviklingsmidler.

NB ønsker å fortsette med koordineringsgruppe for å sikre evaluering og kvalitetssikring.

Rapporterte tall fra bibliotekene har så langt blitt publisert som rådata på NBs nettsider. En ny publiseringsløsning er tatt i bruk for folkebibliotek, og denne er også ment å kunne tilpasses uh-bibliotekene. Her kan NB legge inn data retrospektivt, og brukerne kan lage indikatorer og sammenligne institusjoner.

Samtale med NSD (Norsk senter for forskningsdata)

Det ble også gjennomført et møte med NSD som drifter DBH (Database for statistikk om høgre utdanning). Fra NSD deltok Kristin Gåsemyr og Yngve Bersvendsen.

Det er NSD som samler inn øvrige tall fra uh-sektoren. Disse publiseres i DBH. NSD er et statistisk fagorgan og anser bibliotekstatistikk fra uh-sektoren som svært relevante data for dem.

De nasjonale biblioteksindikatorene er i dag den eneste bibliotekstatistikk som publiseres i DBH. NSD mottar tall fra NB for å utarbeide indikatorer når den årlige statistikken er ferdig kontrollert.. Tall på primærbrukere hentes fra tall institusjonene har rapportert direkte til NSD.

NSD melder også at formatet de får rådata fra NB i dag er arbeidskrevende. Filen må vaskes før den kan brukes til utarbeidelse av nasjonale indikatorer.

NSD har allerede etablert samarbeid med Unit, og har i dag maler for rapportering fra andre aktører (eks. fagskole). De kan ta imot data via api'er og kan levere data videre til andre. NSD har publiseringsløsning (DBH) og er i tillegg åpne for flere biblioteksindikatorer.

NSD har imidlertid liten bibliotekkompetanse og har ikke et etablert system for oppfølging i forbindelse med rapportering. De vil derfor ha behov for en referansegruppe om man skulle rapportere direkte til dem.

Arbeidsgruppens konklusjoner

Vår brukerundersøkelse viser at statistikk er en viktig del av uh-bibliotekenes rapporteringsarbeid. Svarene støtter erfaringene fra koordineringsgruppa og viser at det er et økende behov for revisjon av innsamlingsmetode og publisering. Det er forståelse og velvilje i SSB, NB og NSD til å bidra til forbedringer i uh-bibliotekenes statistikkinnhenting og -publisering.

Spørreundersøkelsen har vist at dagens skjema er noe utdatert og det er enighet om at det er behov for en ny revidering av hva som skal rapporteres.

Unit og NB er allerede i gang med å legge til rette for ferdigutfylte rapporteringsskjemaer. Dette arbeidet bør prioriteres.

Unit lager FFB-rapporter på tall som skal rapporteres inn til statistikken. Kriteriene for disse tallene må gjennomgås nøye slik at det er enighet om grunnlaget for hvordan de framkommer. Rapporten må kunne hentes ut med låste tall pr 31.12. Dette er ikke mulig i dag.

Veiledningstekstene for rapportering har forbedringspotensiale. Det er behov for en gjennomgang og tydeliggjøring.

16 bibliotek har meldt at de benytter Alma til å hente ut brukstall for e-ressurser. Dette kan tyde på at terskelen for å ta i bruk Alma til dette er noe høy. For å kunne ta i bruk Analytics til å hente ut brukstall, så må høstingen være etablert. Det vil alltid være noen tall som må hentes direkte fra leverandører, da de f.eks. ikke leveres i et format som lar seg laste inn i Alma. At ikke alle bibliotek har tatt i bruk Alma til dette, kan tyde på at det mangler noe kompetanse i en del av bibliotekene.

Det har lenge vært et ønske om en bedre publiseringsløsning for uh-statistikken. NB har allerede tatt i bruk en ny publiseringsløsning for andre deler av biblioteksektoren som også kan tas i bruk for vår statistikk. NSD har DBH som etablert plattform.

Øvrige deler av våre institusjoner rapporterer i hovedsak til NSD. Vi mener derfor at bibliotekstatistikken bør inkluderes som en del av totalstatistikken som publiseres i DBH. Det bør vurderes om NSD også kan være innsamler av statistikken.

VEDLEGG

1. Rapport fra spørreundersøkelsen
2. Skjema spørreundersøkelse

VEDLEGG 1

UHR Biblioteks spørreundersøkelse om nasjonal statistikk – Rapport

Utarbeidet av UHR Biblioteks Arbeidsgruppe statistikk

18/11/20

Innhold

Fakta om undersøkelsen	1
Fakta om respondentene som har svart	1
Viktige punkter å ta hensyn til i forbindelse med nasjonal rapportering	2
Gjennomgang av undersøkelsen	2
Viktige tall for bibliotekledelsen.....	2
Nasjonale indikatorer	3
Open access.....	4
Samlinger.....	4
Bibliotekbruk	5
Infrastruktur	6
Økonomi.....	6
Verktøy for å samle inn brukstall e-ressurser	7
Forslag til nye områder i nasjonal rapportering.....	8

Fakta om undersøkelsen

- Undersøkelsen ble sendt ut som en del av arbeidet til UHR Biblioteks arbeidsgruppe statistikk (2020)
- Arbeidsgruppen besto av Sølvi Karlsen (NTNU), Anne C Woje (Nord) og Bente Svendsen (BI)
- Undersøkelsen besto av 20 spørsmål og ble laget i Qualtrics. Det ble benyttet BI-lisens for dette.
- Undersøkelsen ble sendt ut fra UHR B v/Rachel Glasser den 11/6-20 med svarfrist ved utgangen av juni. Purring ble sendt ut fra UHRB V/Rachel Glasser den 18/8-20 med svarfrist 1/9-20
- Pr. 23.09.20 var det kommet inn 23 svar

Fakta om respondentene som har svart

- Undersøkelsen ble sendt ut til 32 institusjoner og èn organisasjon (NSO) En institusjon fikk to e-poster; en til bibliotekdirektøren og en til ass. biblioteksdirektør.
- Det er i hovedsak toppledere i biblioteket som har svart
- Et universitetsbibliotek har ikke svart. Et annet universitetsbibliotek har kun svart på første del av undersøkelsen.

Viktige punkter å ta hensyn til i forbindelse med nasjonal rapportering

- Det er helt essensielt at alle tall som skal samles inn på nasjonalt plan – og bl.a publiseres på SSBs sider må være av god kvalitet, være troverdige og signifikante.
- Tallene må være sammenlignbare. Det krever at de rapporteres etter entydige og identiske kriterier.
- Tallene må være relevante og av interesse på aggregert nivå dersom de skal samles inn på **nasjonalt** plan.
- Mye statistikk kan være av interesse lokalt, men utarbeides etter så forskjellige kriterier at de ikke bør rapporteres nasjonalt, der de aggregeres - uavhengig av om de er sammenlignbare.
- Man bør unngå å måtte rapportere tall som samles inn manuelt
- Tall som kan hentes ut fra Alma bør fortrinnsvis rapporteres uten endringer. Da er de beregnet utfra like kriterier. Er man uenig i tallene bør metadata sjekkes. Det vil i enkelte tilfeller være behov for å justere tallene, spesielt der man ikke får fullstendige tall fra Alma, men har manuelle løsninger i tillegg
- Er det fare for det ligger store feilkilder i tallene, så bør de ikke rapporteres (eks tilvekst-ressurser)

Gjennomgang av undersøkelsen

Viktige tall for bibliotekledelsen

6. Hvilke tall fra bibliotekets drift/virksomhet anser du for å være de viktigste i det daglige lederarbeidet?

Alle har avgitt svar

- Budsjett og økonomi; bl.a innkjøp informasjonsressurser (1)
- Bruk digitale og fysiske samlinger (16)
- Besøksstall/Trafikktellinger (4)
- Undervisning/Veiledning (4)
- Samlingsutvikling (tilvekst/kassasjon) (3)
- Mediebudsjett pr bruker (6)
- Nasjonale indikatorer (3)
- I hvilken grad fakultetene velger åpen publisering av forskningsresultat/data (1)
- Personalressurser (2)

7. Hvilke tall fra bibliotekets drift leveres oppover til institusjonens toppledelse? Gi eksempler

21 institusjoner har svart

- Fysisk utlån/innlån (7)
- Nedlastinger (6)
- Fysisk besøk (3)
- Veiledning/Undervisning (4)
- Mediebudsjett pr bruker (2)
- Budsjett/regnskapstall/Økonomistatus/Ressursbruk ift. gitte rammer (7)
- Nye tjenester (1)
- Ant. timer vi bidrar med inn i de ulike utdanningene ifm utlysn. stillinger og lignende. (1)
- Årsverk ansatte og ansatte per bruker (2)
- Nasjonale indikatorer (2)
- Publiseringer (3)

- Generell statistikk og årsmelding med masse tall (2)

8. Er det tall du mener ville vært hensiktsmessig å ha i ditt strategiske arbeid, men som du ikke vet hvor du skal finne? Spesifiser

13 institusjoner har svart.

- Antall besøkende (korrekte tall?)
- Bibliotekets betydning for studiekvalitet. Vet hvor mye som lastes ned, men ikke hvem som gjør det.
- Bedre differensiering av økonomi/Mulighet for å skille mellom kostnader til trykt og elektronisk materiale
- Indikatorer for virksomheten
- Henvendelser i skranken
- Åpnet vitenarkiv; ant innførsler, nedlastinger og siteringer i en gitt periode
- Besøk nettsider
- SoMe
- ROI (return of investment)
- Tilfredshet/Omdømme
- Få et bilde av helheten
- Lettere å finne fram i bruk e-ressurser
- I en ideell verden: mulighet for å koble bibliotekbruk mot eksamensresultater
- Statistikk over undervisning og veiledning. Tallene i FFB-stat er for generelle og lite beskrivende til at de kan brukes mot ledelsen og vår virksomhetsstyring
- Mer detaljert statistikk på type materiale i vitenarkivet
- Nei

Nasjonale indikatorer

9. I dag publiseres det årlig tre nasjonale indikatorer i DBH. Tallene utarbeides på bakgrunn av tall som rapporteres inn fra institusjonene eller fra bibliotekene ifm den nasjonale rapporteringen. En indikator er et statistisk tall sett i forhold til et annet. Eks. Antall fulltekstnedlastinger primærbruker. Mer info på DBHs sider

Bruker du de nasjonale indikatorene?

Bruker du de nasjonale indikatorene?		23
Ja	17	73,9 %
Nei	5	21,7 %
Ikke besvart	1	4,3 %

10. Er det behov/ønske om flere nasjonale indikatorer?

11 institusjoner sier det er ønskelig, 3 svarer nei.

Forslag til nye indikatorer:

- Skille mellom egne brukeres bruk av kjøpte kilder og eksterne brukeres bruk av åpne kilder
- Undervisning; kursnivå og i hvilken grad kursene er integrert i undervisningen
- Litteraturkostnader pr UFF(underv/forskn.st)/pr student/publiseringspoeng/studiepoeng/årsv.ansatte bibl

- Kostnad pr nedlasting/utlån
- Skille mellom trykt og elektronisk i både indikator for bruk pr primærbruker og innkj.kostnad pr primærbruker

Open access

11. *Plan S fastslår at alle resultater av offentlig finansiert forskning skal publiseres i åpne tidsskrift eller på åpne plattformer. Med et økende antall avtaler om åpne publiseringer kan det være av interesse å se om bruken av vitenskapelige ressurser dreier fra betalte til åpne ressurser.*

12. *Er det ønskelig å rapportere på bruk av open access kilder?*

20 institusjoner mener det er viktig å rapportere på bruk av open access-kilder. 2 svarer Nei

13. *Er det ønskelig å rapportere på bruken av eget institusjonsarkiv?*

18 institusjoner mener det er viktig å rapportere bruk av institusjonelle arkiv. 2 svarer Nei.

Kommentarer fra respondenter:

- Antall nedlastinger
- Nye innførsler pr år
- Søk/Nedlastinger
- Tallene må være sammenlignbare
- Nyregistreringer
- Bruksstatistikk på forskjellige materialtyper
- Må kunne brytes ned på organisasjonsenhet og forfatternivå
- Tilgjengeliggjøring
- Brage har for dårlig kvalitet – stoler ikke på tallene. Dette må rettes opp om det skal rapporteres
- Totalsum av bruk og bruk av enkeltdeler, eks vit. publikasjoner
- Det brukes mye tid på dette og det er derfor viktig å få oversikt over hvor mye de blir brukt. Det bør skilles mellom endelig versjon og AAM/postprint. Bør meldes som behov til NVA
- Ulik praksis på hva som legges i de institusjonelle arkivene gir liten mulighet for sammenligning mellom institusjonene

14. *I dag er bruk av institusjonelle arkiv en del av grunnlaget for en av de nasjonale indikatorene (bruk fulltekstkilder) Bør bruken av institusjonelle arkiv telles med i den nasjonale indikatoren?*

Bør bruken av inst.arkiv telle med i den nasjonale indikatoren?	
Ja	14
Nei	3
Vet ikke	4

15. *Vi ønsker å høre hvilke statistikkfelt du mener er viktig å fortsatt rapportere inn til en nasjonal oversikt. Kryss ut for de feltene du mener det fortsatt bør rapporteres på. Flere valg er mulig.*

Samlinger

Antall som har svart at området anses som viktig:

Samlinger		23
Bestand	17	73,9%
Løpende abonnement	16	69,6%
Antall databaser	15	65,2%
Tilvekst	12	52,2%
Annet	3	13,0%

Kommentar fra arbeidsgruppen:

- Bestand ulike typer samlinger: Vær obs på PDA/DDA som i dag telles som fullverdige titler selv om man ikke har tilgang. Disse må manuelt trekkes fra tall som rapporteres.
- Tilvekst: Særlig problematisk ifm e-ressurser. Tallet er ønskelig, men med mye de- og reaktiveringer blir tallet feil. Koordineringsgruppen har foreslått at feltet fjernes Antall databaser. Viktig for å angi omfang, men vanskelig å angi uten svært detaljerte kriterier. Ikke god nok i dag
- Løpende abonnement: Sier noe om omfang, men må defineres enda tydeligere
- Annet: Respondentene har angitt følgende som viktig:
 - Aktiverte open access ressurser
 - Forskningsdata
 - Tilgjengelighet/Bruk av databaser som ikke er fulltekstdatabaser

Bibliotekbruk

Antall som har svart at området anses som viktig:

Biblioteksbruk		23
Fjernlån/Innlån	22	95,7%
Bruk elektr. ressurser	22	95,7%
Utlån	21	91,3%
Undervisning/Veiledning	17	73,9%
Besøk fysiske lokaler	14	60,9%
Aktive lånere	12	52,2%
Annet	3	13,0%

Kommentar fra arbeidsgruppen:

- Utlån: Kun førstegangslån telles. Man må samtidig være klar over at bibliotekene har ulik lånetid pr førstegangslån. Med autofornyning blir disse forskjellene noe redusert. Tilleggsinfo: Rapportering av antall fornyelser er allerede fjernet. Med Almas autofornyning ga ikke tallet lenger mening og er kun interessant lokalt.
- Fjernlån/Innlån
- Bruk e-ressurser:
 - E-bøker: være obs på oppdelingen av nedlasting hele bøker og deler av bøker. COUNTER5 skal omfatte begge deler
 - E-tidsskrifter: være obs på hybridtitler (delvis oa/delvis betalte)
- Aktive lånere: Ønskelig. Dette er vanskelig å måle, bla a pga GDPR-reglene. Unit har annonsert at det skal komme en variant nå, men det vi er interessert i å vite er om primærmålgruppen bruker tjenestene – inkludert det digitale biblioteket. Det er vanskelig å måle.

- Besøk
 - Fysiske besøk: Dette er nærmest umulig å måle da mange bibliotek har åpne områder, gjennomgangstrafikk osv. Tallene kan brukes lokalt, men ikke på aggregert nivå.
 - Digitale besøk: Vi ønsker å vite noe om hvor mange og hvem som bruker tjenestene som tilbys via bibliotekene. Hvordan måle dette på en mest mulig korrekt måte?
- Undervisning/Veiledning.
 - Undervisning: Hvordan bør undervisningen måles? I dag rapporteres tall på nivå, antall kurs og antall deltagere. Hva med å måle kurs som gir studiepoeng, for å vise i hvilken grad undervisningen er implementert i den øvrige undervisningen?
 - Veiledning: Det har alltid vært et ønske å kunne tallfeste dette, men det er uhyre vanskelig og krever i tillegg manuelle målinger. Det vil trolig være helt umulig å få et riktig tall på aggregert nivå
- Annet: Respondentene har angitt følgende som viktig:
 - Formidlingsaktivitet
 - Måle bruken av tjenestetilbudet

Infrastruktur

Antall som har svart at området anses som viktig:

Infrastruktur		23
Primærmålgruppe	20	87,0 %
Bemanning	19	82,6 %
Åpningstider	15	65,2 %
Lokaler	12	52,2 %
Universell utforming	10	43,5 %
Digitalisering	6	26,1 %
Annet	3	13,0 %

Kommentar fra arbeidsgruppen:

- Primærmålgruppe: Her må kriteriene defineres enda tydeligere for å få et riktig tall
- Universell utforming. Er dette noe som må rapporteres hvert år i en nasjonal rapportering?
- Bemanning: Her er kriteriene viktige for å få sammenlignbare tall. Noen har fast ansatte studentassistenter - noen ikke. Noen er organisert sammen med avdelinger som ikke er naturlig knyttet til bibliotekets tjenester. Skal disse innrapporteres?
- Digitalisering. Dette feltet må defineres bedre
- Annet: Respondentene har angitt følgende som viktig:
 - Måling av open science (hvor mange bøker/tidsskr/artikler har inst. lagt ut i Open Science)
 - Antall studieplasser
 - Ønsker skille mellom digitalisering for konservering og for tilgjengeliggjøring
 - Mer spesifisert åpningstider

Økonomi

Antall som har svart at området anses som viktig:

Økonomi		23
Utg. til inf.ressurser	22	95,7 %
Utgifter til lønn	14	60,9 %
Andre driftsutgifter	13	56,5 %
Inntekter	7	30,4 %
Annet	2	8,7 %

Kommentar fra arbeidsgruppen:

- Informasjonsressurser: Viktigste økonomitall. Flere angir at dette muligens bør deles opp ytterligere, f.eks i trykte og elektroniske ressurser Dette kan by på problemer da det avhenger av at man regnskapsfører dette adskilt. Det er det trolig ikke alle som gjør.
- Lønn: Ikke så viktig lenger? Bemanning kan synes viktigere
- Annet: Respondentene har angitt følgende som viktig:
 - Økt presisjonsnivå på rapport som fanger opp endringer rundt bibliotekets tjenesteyting og ressursbruk
 - Mer spesifisering av kostnadene

Verktøy for å samle inn brukstall e-ressurser

19. Hvilke verktøy bruker du/ditt bibliotek for å hente tall på elektroniske informasjonsressurser? (Flere felt kan krysses av)

Antall som har svart hvert alternativ:

Verktøy som benyttes for å samle bruksstat. elektr. ress		
		23
Alma Analytics	16	69,6 %
Tall direkte fra leverandør	20	87,0 %
Tall fra agent /annet stat.verktø	13	56,5 %
Blank	3	13,0 %

De fleste bruker flere typer verktøy for å få tak i brukstallene:

Verktøy som benyttes for å samle bruksstat. elektr. ress		
		23
Alle tre metodene	10	43,5 %
Alma Analytics og Tall direkte fra leverandører	6	26,1 %
Tall direkte fra leverandøre + Tall fra agent/annet stat.verkt.	3	13,0 %
Tall direkte fra leverandør	1	4,3 %
Blank	3	13,0 %

Kommentar fra arbeidsgruppen:

Kun 16 bibliotek har meldt at de benytter Alma til å hente ut brukstall. Dette kan tyde på at terskelen for å ta Analytics i bruk til dette er noe høy. Det vil alltid være noen tall som må hentes direkte fra

leverandører, da de f.eks. ikke leveres i et format som lar seg laste inn i Alma. Å få på plass høsting av bruk e-ressurser til Alma krever imidlertid god kompetanse både i bruken av akkvisisjons- og analyticsmodulen. Det kan tyde på at denne kompetansen mangler i en del av bibliotekene.

Forslag til nye områder i nasjonal rapportering

20. Bibliotekene utvikles stadig og har i dag flere nye oppgaver, som f.eks forskningsstøtte, digitalisering, multimedievirksomhet. Er det noen nye områder dere ønsker med i den nasjonale rapporteringen? Spesifiser

- Lagring forskningsdata
- Læringsstøtte/Pedagogisk utvikling
- Publisering multimedia
- Digitalisering
- Dialog mellom studentundersøkelsen og bibliotekstatistikken, evt andre kvalitative undersøkelser
- Nettkurs
- Datasett
- Pensumarbeid
- Forskningsstøtte
- Cristin-oppgaver
- Formidlingsaktivitet
- Bibliometri
- Bedre statistikk på undervisning og veiledning

Nasjonal statistikkrapportering - kartlegging behov

1 Vi viser til enhetsmøte i UHR-Bibliotek 13. mai 2020 og orienteringssaken om arbeidsgruppe statistikk. I denne forbindelse gjennomfører arbeidsgruppen en enkel spørreundersøkelse der vi ønsker å få kartlagt hvilke tall bibliotekene benytter og hvilke tall de savner. Målet er å få på plass en anbefaling til et rammeverk for hva som kan/bør inngå i en ny nasjonal statistikkrapportering.

Vi håper flest mulig har anledning til å svare på undersøkelsen. Eposten kan videresendes til andre internt i institusjonen. Om eposten videresendes vil dette da bli to besvarelser. Svar lagt inn av én respondent vil *ikke* følge med til den eposten blir videresendt til. Det er mulig å svare på kun noen av spørsmålene. Spørsmål kan rettes til; b.svendsen@bi.no, solvi.karlsen@ntnu.no eller anne.c.woje@nord.no Svarfrist er utgangen av juni. Takk for hjelpen!

2 Institusjon/Bibliotek:

3 Respondentens navn:

4 Respondentens stilling:

Bibliotekets toppleder (1)

Avdelingsleder (2)

Faglig ansvarlig for innhenting av tallene (3)

Annet (4) _____

5 Om du ønsker kopi av svarene du legger inn - så må du fylle ut mailadressen din i feltet under:

6 Hvilke tall fra bibliotekets drift/virksomhet anser du for å være de viktigste i det daglige lederarbeidet?

7 Hvilke tall fra bibliotekets drift/virksomhet leveres oppover til institusjonens toppledelse? Gi eksempler

8
Er det tall du mener ville vært hensiktsmessig å ha i ditt strategiske arbeid, men som du i dag ikke vet hvor du skal finne? Spesifiser

9
I dag publiseres det årlig tre nasjonale biblioteksindikatorer i DBH. Tallene utarbeides på bakgrunn av tall som rapporteres inn, enten fra institusjonene eller fra bibliotekene ifm den nasjonale rapporteringen. En indikator er et statistisk tall sett i forhold til et annet. Eks: *Antall fulltekstnedlastinger pr primærbruker*. Mer info på [DBH's sider](#) (lenke åpnes i nytt vindu)

Bruker du de nasjonale indikatorene?

- Ja (1)
- Nei (2)
- Kjenner ikke til disse (3)

10 Er det behov/ønske om flere nasjonale indikatorer?

- Ja. Har du forslag så skriv dem inn under (1)
-
- Nei, Om ønskelig - skriv en kommentar under (2)
-

11 Open access.

Plan S fastslår at alle resultater av offentlig finansiert forskning skal publiseres i åpne tidsskrift eller på åpne plattformer. Med et økende antall avtaler om åpen publisering kan det være av interesse å se om bruken av vitenskapelige ressurser dreier fra betalte til åpne ressurser

12 Er det ønskelig å rapportere på bruk av open access kilder?

Ja (1)

Nei (2)

Kommentar (huk av hvis du legger inn en kommentar) (3)

13 Er det ønskelig å rapportere på bruken av eget institusjonsarkiv?

Ja, Hvis ja, skriv inn hvilke tall som er aktuelle (1)

Nei. Eventuelle kommentarer fylles inn under (2)

14 Idag er bruk av institusjonelle arkiv en del av grunnlaget for en av de nasjonale indikatorene (bruk av fulltekstkilder)

Bør bruken av insitusjonelle arkiv telles med i den nasjonale indikatoren?

Ja, det er greit (1)

Nei, indikatoren bør kun omfatte ressurser tilgjengelig gjennom betalte kilder (2)

Vet ikke (4)

15

Vi ønsker å høre hvilke statistikkfelt du mener det er viktig å fortsatt rapportere inn til en nasjonal oversikt. Kryss ut for de feltene du mener det fortsatt bør rapporteres på. Flere valg er mulig

Samlinger; hvilke tall er det hensiktmessig å fortsatt rapportere til den nasjonale statistikken?

Samlinger

Viktig (1)

Bestand (1)	☐
Tilvekst (2)	☐
Antall databaser (3)	☐
Løpende abonnement (4)	☐
Annet: (5)	☐

16 Bibliotekbruk: hvilke tall er det hensiktsmessig å fortsatt rapportere til den nasjonale statistikken?
(Utlån og *Bruk elektroniske inf.ressurser* er en del av en nasjonal indikator)

	Bibliotekbruk
	Viktig (1)
Utlån (1)	☐
Fjernlån/Innlån (2)	☐
Bruk elektroniske informasjonsressurser (3)	☐
Aktive lånere (4)	☐
Besøk fysiske lokaler (5)	☐
Undervisning/Veiledning (6)	☐
Annet: (7)	☐

17 Infrastruktur: hvilke tall er det hensiktmessig å fortsatt rapportere til den nasjonale statistikken?
(Antall ansatte og Primærmålgruppe er en del av en nasjonal indikator)

	Infrastruktur
	Viktig (1)
Primærmålgruppe (1)	☐
Lokaler (2)	☐
Åpningstider (3)	☐
Universell utforming (4)	☐
Bemanning (5)	☐
Digitalisering (6)	☐
Annet: (7)	☐

18 Økonomi: hvilke tall er det hensiktmessig å fortsatt rapportere til den nasjonale statistikken?
(Utgifter til informasjonsressurser er en del av en nasjonal indikator)

	Økonomi
	Viktig (1)

Utgifter til informasjonsressurser (1)

Utgifter til lønn (2)

Andre driftsutgifter (3)

Inntekter (4)

Annet: (5)

19 Hvilke verktøy bruker du/ditt bibliotek for å hente tall på bruk av elektroniske informasjonsressurser?
(Flere felt kan krysses av)

Alma Analytics (SUSHI/COUNTER, manuell høsting eller en blanding) (1)

Tall direkte fra leverandør. Behandles utenom Alma (3)

Tall fra agent/annet statistikkverktøy (4)

Kommentar (huk av om du skriver en kommentar i tillegg) (5)

20

Bibliotekene utvikles stadig og har i dag flere nye oppgaver, som f.eks forskningsstøtte, digitalisering, multimedieavirksomhet.

Er det noen nye områder dere ønsker med i den nasjonale rapporteringen? Spesifiser
